

**FONDUL GLOBAL DE MEDIU - PROGRAMUL DE GRANTURI MICI**

**Moldova**

## **INSTRUCȚIUNI DE APLICARE**

***APRILIE 2013***

## Cuprins

<b>INTRODUCERE</b>	<b>3</b>
1. MISIUNEA PROGRAMULUI DE GRANTURI MICI AL FONDULUI GLOBAL DE MEDIU	3
2. STRUCTURA PROGRAMULUI	3
3. DOMENIILE TEMATICE ȘI CONEXE ALE PROGRAMULUI	4
4. OBIECTIVELE ȘI PRINCIPIILE PROGRAMULUI	5
<b>II. ASISTENȚA FINANCIARĂ ȘI COFINANȚAREA</b>	<b>8</b>
<b>III. PROCEDURI DE SOLICITARE SI APROBARE A FINANȚĂRII</b>	<b>10</b>
1. ELIGIBILITATE	10
2. EVALUAREA PROPUNERILOR DE PROIECTE	11
3. SELECȚIA PROIECTELOR PENTRU FINANȚARE	12
<b>IV. DESFĂȘURAREA PROIECTULUI</b>	<b>13</b>
1. MANAGEMENTUL PROIECTULUI	13
2. MODIFICĂRI ȘI INCETAREA FINANȚĂRII	14
3. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA	14
4. CERINȚE DE RAPORTARE	15
Anexa nr.1	17
Anexa nr. 2	22

## INTRODUCERE

### **1. MISIUNEA PROGRAMULUI DE GRANTURI MICI AL FONDULUI GLOBAL DE MEDIU**

Programul de Granturi Mici (SGP) al Fondului Global de Mediu (GEF) a fost înființat în anul 1992, exprimând foarte bine principiul dezvoltării durabile "Gândește global, acționează local". Prin oferirea suportului financiar și tehnic orientat spre conservarea și restabilirea componentelor mediului și a mediului în general, contribuind concomitent la îmbunătățirea condițiilor de trai ale oamenilor, Programul de Granturi Mici demonstrează că activitățile comunităților pot menține echilibrul fragil între necesitățile umane și considerentele de mediu. SGP participă la soluționarea problemelor ce țin de mediu și dezvoltarea durabilă prin acordarea granturilor mici comunităților, organizațiilor comunitare pentru implementarea proiectelor ce corespund priorităților strategice ale Fondului Global de Mediu și principiilor dezvoltării durabile. Inițiativele sprijinite de GEF se intersectează cu acțiunile de eradicare a sărăciei și capacitarea comunităților.

Participarea, democrația, flexibilitatea și transparența stau la baza abordării Programului de Granturi Mici.

### **2. STRUCTURA PROGRAMULUI**

Programul este finanțat de Fondul Global de Mediu (GEF), implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și executat de către Oficiul Națiunilor Unite pentru Servicii de Proiect (UNOPS). Înființat în anul 1991, Fondul Global de Mediu reunește 182 țări membre - în parteneriat cu instituțiile internaționale, organizații ale societății civile (OSC) și sectorul privat - pentru a aborda problemele globale de mediu.

Echipa Centrală de Management a Programului GEF SGP cu sediul la New York, este responsabilă de gestionarea generală a programului și asigură sprijinul necesar pentru programele din diferite țări.

Oficiul Națiunilor Unite pentru Servicii de Proiect oferă servicii de executare a programelor, inclusiv managementul administrativ, financiar, operațional, juridic și servicii de achiziții pentru SGP.

SGP operează în mod descentralizat, fiind orientat spre necesitățile fiecărei țări prin un Coordonator Național și Comitet Național de Coordonare (CNC) cu asistența financiară și administrativă acordată de oficiul PNUD din țară. Comitetul Național de Coordonare asigură direcționarea generală a programului național și contribuie la elaborarea și implementarea strategiilor întru sustenabilitatea programului național.

CNC este responsabil de examinarea, selectarea și aprobarea proiectelor, garantând calitatea tehnică și de fond în conformitate cu obiectivele strategice ale SGP. Membrii CNC pot participa la vizite de preselecție și monitoring/evaluare a proiectelor.

Procesul de solicitare a grantului pas cu pas constă în general, în următoarele:

1. **Contactați Coordonatorul Național SGP.** Ca prim pas, inițiatorul de proiect trebuie să contacteze Coordonatorul Național din țară pentru a discuta detaliile Strategiei Naționale a SGP, inclusiv prioritățile stabilite de Comitetul Național de Coordonare. CN va pune la dispoziția inițiatorului ghidurile și formularele de aplicare.
2. **Elaborarea conceptului de proiect.** Inițiatorul de proiect va elabora un concept de proiect, stipulând elementele principale ale propunerii. Conceptele de proiect pot fi depuse oricând la oficiul GEF SGP, în limita surselor financiare disponibile.
3. **Preselecția.** Coordonatorul Național examinează și selectează conceptele de proiect, criteriile de evaluare se bazează pe criteriile de eligibilitate ale GEF și Strategia Națională a SGP. Toți membrii CNC vor fi informați despre conceptele primite,

aprobate și prezentate, și vor sprijini CN în luarea deciziilor. CN va informa inițiatorul de proiect despre decizia de aprobare/respingere/perfecționare în termen de 10 zile lucrătoare de la depunerea conceptului de proiect.

4. **Elaborarea propunerilor de proiect.** În cazul acceptării conceptului de proiect, inițiatorul va fi informat despre posibilitatea elaborării propunerii de proiect, bazată pe conceptul de proiect conform formularului model. CN poate acorda asistență la elaborarea propunerii. În unele cazuri pentru elaborarea propunerii de proiect se poate solicita grant separat, decizia fiind luată de CNC.
5. **Evaluarea de către CNC.** Propunerile de proiect depuse se înaintează spre examinare CNC. CNC examinează propunerile, acceptându-le, respingându-le sau returnându-le spre perfecționare. CN va comunica decizia CNC asupra proiectelor în termen de 10 zile lucrătoare de la data semnării procesului verbal de către toți membrii CNC.

În cazul aprobării condiționate a propunerii de proiect de către CNC, solicitantul este obligat să reflecte aceste condiții într-un interval de timp definit de CN, dar nu mai mult de 2 săptămâni după primirea informațiilor privind decizia CNC.

6. **Implementarea proiectelor.** Solicitanții de grant vor semna acorduri de finanțare cu PNUD Moldova din numele SGP. Grantul de regulă, se rambursează în 3 tranșe: prima tranșă pentru inițierea proiectului, a II-a tranșă după prezentarea raportului intermediar și ultima tranșă după finalizarea proiectului și prezentarea rapoartelor finale. CN participă activ la supravegherea implementării proiectelor, precum și la monitorizare și evaluarea acestora.

Pentru informație adițională despre SGP și GEF accesați <http://sgp.undp.org> și <http://www.thegef.org/gef/>

### 3. DOMENIILE TEMATICE ȘI CONEXE ALE PROGRAMULUI

Domeniile tematice ale GEF SGP, pentru faza operațională 5 sunt:

- conservarea biodiversității (CB),
- schimbările climatice (SC),
- ape internaționale (AI),
- degradarea terenurilor și managementul forestier (MDT),
- poluanți organici persistenti (POP),
- dezvoltarea capacității (DC).

Fiecare domeniu este caracterizat de un număr de obiective imediate, indicate în tabelul de mai jos:

#### DOMENII TEMATICE ȘI OBIECTIVE IMEDIATE

Nr	Domeniul	Obiectivul
1	Conservarea biodiversității	<u>Obiectiv imediat 1:</u> Îmbunătățirea sustenabilității ariilor protejate și a zonelor de conservare de interes comunitar, prin acțiuni ale comunității.
		<u>Obiectiv Imediat 2:</u> Integrarea conservării și utilizării durabile a biodiversității în peisajele productive terestre și marine, prin intermediul inițiativelor și acțiunilor comunitare.
2	Schimbări climatice	<u>Obiectiv imediat 3:</u> Promovarea demonstrării, dezvoltării și transferului de tehnologii cu emisii reduse de carbon, la nivelul comunității.
		<u>Obiectiv imediat 4:</u> Promovarea și susținerea transportului eficient energetic, cu emisii reduse de carbon, la nivelul comunității.
		<u>Obiectiv imediat 5:</u> Suport pentru conservarea și creșterea gradului de sechestrare a carbonului printr-o gestionare

		durabilă și adaptată la schimbările climatice a folosirii terenurilor, a schimbării categoriilor de folosință și silvicultură.
3	Degradarea terenurilor și managementul durabil al pădurilor	Obiectiv imediat 6: Menținerea sau îmbunătățirea fluxului serviciilor furnizate de ecosistemele agricole și de cele forestiere pentru a susține traiul comunităților locale.
		Obiectiv imediat 7: Reducerea, la nivelul comunității, a presiunilor exercitate de concurența pentru folosirea terenurilor.
4	Ape internaționale	Obiectiv imediat 8: Suport pentru managementul apelor internaționale cu inițiative comunitare.
5	Poluanți Organici Persistenți	Obiectiv imediat 9: Promovarea și susținerea eliminării POP și a poluanților chimici de interes global la nivelul comunității.
6	Dezvoltarea capacității	Obiectiv imediat 10: Creșterea și consolidarea capacității societății civile (în special a organizațiilor comunitare) de a se angaja în procese consultative, de a gestiona cunoștințele pentru asigurarea unui flux adecvat al informațiilor, de a implementa instrucțiunile convențiilor, precum și de a monitoriza și evalua impactul asupra mediului și tendințele.

### Domeniile conexe ale programului:

Suplimentar la beneficiile de mediu, proiectele sprijinite de GEF SGP contribuie, pentru comunitățile din zona de implementare, la:

- reducerea sărăciei, îmbunătățirea condițiilor de trai;
- capacitatea comunităților în procesul de luare a deciziilor, punând accent pe implicarea femeilor și a tineretului din zona rurală, precum și a grupurilor defavorizate.

### 4. OBIECTIVELE ȘI PRINCIPIILE PROGRAMULUI

Obiectivele principale ale Programului de Granturi Mici sunt:

- dezvoltarea la nivel comunitar a strategiilor și punerea în aplicare a tehnologiilor care ar putea reduce amenințările asupra mediului ambiant în cazul în care sunt replicate de-a lungul timpului;
- colectarea lecțiilor generate din experiența comunităților și inițierea schimbului de strategii de succes și inovații la nivel comunitar între ONG-uri și organizații comunitare, autorități, agenții de asistență pentru dezvoltare, GEF și alți actori ce activează la scară regională și globală;
- constituirea de parteneriate și rețele de persoane interesate să sprijine și să consolideze comunitățile, ONG-urile și capacitățile naționale pentru a aborda problemele globale de mediu și promova dezvoltarea durabilă;
- asigurarea înțelegerii și aplicării strategiilor și proiectelor de conservare și dezvoltare durabilă orientate spre protecția mediului la nivel global de către comunități și alte părți interesate principale.

Alocarea mijloacelor financiare de către GEF se bazează pe presupunerea că SGP poate genera beneficii de mediu în domeniile tematice: biodiversitate, atenuarea schimbărilor climatice, ape internaționale, degradarea terenurilor, epuizarea stratului de ozon și poluanți organici persistenți.

Beneficii globale de mediu sunt beneficiile percepute de comunitate globală (de exemplu, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră pentru prevenirea schimbărilor climatice), spre deosebire de beneficii exclusiv naționale percepute de oamenii din țară, în care se implementează un proiect.

## **Biodiversitatea**

Beneficiile globale de mediu din domeniul biodiversității includ:

- conservarea biodiversității de importanță globală;
- utilizarea durabilă a componentelor biodiversității de importanță globală;
- împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice și inclusiv accesul corespunzător la resursele genetice.

## **Atenuarea schimbărilor climatice**

Beneficiul global în acest domeniu constă în reducerea durabilă a emisiilor antropice de gaze cu efect de seră, care nu sunt stipulate în Protocolul de la Montreal și anume:

- reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră, calculate în CO<sub>2</sub> echivalent;
- utilizarea sporită a energiei regenerabile și descreșterea ponderii resurselor energetice de origine fosilă;
- perfecționarea producției de energie primară, transmiterii energiei și utilizării resurselor energetice de către consumatorii finali;
- intensificarea dezvoltării cu emisii reduse de carbon prin transfer de tehnologii, transformare a pieții și acțiuni stimulatorii;
- sporirea măsurilor de sechestrare a carbonului;
- reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și mărirea stocurilor de carbon prin managementul durabil al terenurilor (inclusiv turbăriilor), schimbarea categoriilor de folosință a terenurilor și silvicultură.

## **Degradarea terenurilor**

Beneficiile globale de mediu, orientate mai cu seamă spre deșertificare și defrișare, cuprind:

- îmbunătățirea furnizării de bunuri și servicii agro- și silvo-ecosistemice;
- reducerea/evitarea emisiilor gazelor cu efect de seră și sechestrarea carbonului în peisaje cultivate;
- diminuarea vulnerabilității ecosistemelor agricole și forestiere la schimbarea climei și impactului antropic;
- conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității în peisaje cultivate, și
- reducerea poluării și înnămolirii apelor internaționale.

## **Ape internaționale**

Beneficiile globale de mediu în acest domeniu sunt:

- colaborarea multistatală întru reducerea pericolelor pentru apele internaționale;
- reducerea poluării apelor internaționale cauzate de îmbogățirea cu nutrienți și alte surse de poluare;
- reabilitarea și menținerea bunurilor și serviciilor generate de ecosistemele de ape dulci, costiere și marine, inclusiv a biodiversității și ecosistemelor de importanță globală, precum și sporirea capacității acestora de absorbție a carbonului și reducerea a încălzirii globale;
- diminuarea vulnerabilității la variabilitatea climei și riscurilor climatice și creșterea rezilienței ecosistemelor prin catalizarea cooperării multistatale întru echilibrarea utilizării resurselor de ape subterane și de suprafață în diferite sectoare.

## **Poluanți Organici Persistenți**

Poluanții organici persistenti (POP) pot provoca efecte grave asupra sănătății umane prin malformații congenitale, cancer și tulburări ale sistemului imunitar și de reproducere, asupra biodiversității, precum și asupra ecosistemelor. Reducerea POP poate genera astfel de beneficii globale de mediu, cum ar fi:

- reducerea riscurilor provocate de POP asupra sănătății populației și mediului prin scăderea și eliminarea producerii, utilizării și evacuării poluanților și
- protecția ecosistemelor, bunurilor și serviciilor ecosistemice, inclusiv biodiversității împotriva impacturilor poluanților organici persistenti.

## **Gestionarea durabilă a pădurilor/ reducerea emisiilor cauzate de despăduriri și de degradarea pădurilor - REED+**

Beneficiile globale de mediu, care vizează accentul pus de Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, Convenția ONU privind Diversitatea Biologică și Convenția Națiunilor Unite pentru Combaterea Deșertificării privind importanța conservării, utilizării și gestionării durabile a pădurilor, includ:

- diminuarea pierderilor și degradării pădurilor;
- menținerea unei game largi de servicii și bunuri ecologice generate de păduri, și
- consolidarea mijloacelor de subsistență a comunităților locale și populației ce depind de păduri.

Proiectele GEF SGP trebuie să se bazeze pe **inițiative și acțiuni la nivelul comunităților locale** și să implice comunitățile în cât mai multe din stadiile proiectului, de la ideea de proiect și conceperea proiectului, pînă la implementarea, monitorizarea și evaluarea acestuia. Printr-o astfel de participare, membrii comunităților învață în mod practic cum se realizează o propunere de proiect, cum se solicită finanțarea, cum se implementează un proiect, iar prin sentimentul de proprietate asupra rezultatelor generat în acest proces - se asigură eficiența și continuitatea activităților inițiate prin proiect.

Proiectele trebuie să contribuie la **implementarea principiului dezvoltării durabile**, prin integrarea acțiunilor de protecție a mediului în dezvoltarea socio-economică locală. Astfel, proiectele trebuie să contribuie la realizarea unor alternative de dezvoltare economică durabilă pentru comunități, prin promovarea și realizarea de activități generatoare de venituri pentru acestea, pe baza utilizării durabile a resurselor naturale (de exemplu, eco/agro-turism; colectarea, prelucrarea și comercializarea ciupercilor, fructelor de pădure, mierii, plantelor medicinale ș.a.), a surselor de energie regenerabilă etc.

Proiectele trebuie să pornească de la o **situație de referință** bine evaluată și să demonstreze evoluția realizată prin activitățile propuse în rezolvarea problemei de mediu (socio-economică etc.) față de situația de referință. Situația de referință (ce trebuie definită în detaliu în cadrul proiectului) este ansamblul datelor referitoare la starea zonei de interes înainte de intervenție, care descriu situația asupra căreia urmează să intervină proiectul și care vor servi drept punct de plecare pentru măsurarea performanțelor proiectului (prin indicatori), avînd un rol important în procesul de monitoring.

GEF SGP încurajează **cooperarea și parteneriatul activ** între diferite instituții și organizații: ONG-uri naționale și internaționale, organizații comunitare (OC), comunități locale, administrația centrală și locală, instituții de învățămînt superior, firme private, alte proiecte GEF SGP și UNDP, precum și alți donori și programe naționale și internaționale. Se încurajează în mod special parteneriatul între organizația ce solicită finanțarea și organizații comunitare/comunități locale din zona de implementare a proiectului.

ONG-urile și OC se vor strădui să asigure **continuitatea activităților și rezultatelor proiectelor** prin finanțări suplimentare, prin consolidarea capacităților și cunoștințelor sale și ale partenerilor locali, ca și prin dezvoltarea unor activități generatoare de venit, a cooperării și a participării active a comunităților.

Proiectele trebuie să demonstreze potențialul de **replicare și diseminare a rezultatelor** în alte localități sau regiuni. Prin replicare se înțelege posibilitatea de implementare a viziunii, experienței, practicilor, serviciilor etc. în alte localități din țară.

Pentru măsurarea rezultatelor, proiectele trebuie să utilizeze cel puțin **cîte un indicator** din domeniile tematice. Lista din care se pot selecta acești indicatori, înglobînd domeniile tematice și cele conexe, este prezentată în **Anexa 1 (Matricea Logică)**.

## II. ASISTENȚA FINANCIARĂ ȘI COFINANȚAREA

- Suma maximă pentru un grant alocat este de **50 000 dolari SUA**, ținând cont de capacitățile de implementare ale solicitantului de grant și partenerilor. Pentru proiectele strategice în care participă câteva comunități și mai multe ONG/OC suma maximă oferită constituie 150 000 dolari SUA.

O organizație nu poate primi mai mult de 50 000 dolari SUA într-o fază operațională, independent de numărul de proiecte. Inițiatorul de proiecte poate depune următoarea propunere de proiect, numai după finalizarea cu succes a proiectului inițial.

Filialele unei organizații sunt considerate organizații separate dacă sunt înregistrate separat și au numere de identificare de stat (IDNO) diferite.

Pentru a se demonstra susținerea proiectului pe plan local și durabilitatea rezultatelor, **proiectul trebuie să asigure o cofinanțare, la un nivel de cel puțin 50% din costurile totale ale proiectului.** Cofinanțarea se poate face în numerar și în natură (contribuții proprii ale organizației care solicită finanțarea și/sau organizații partenere, alți donori, primării, sectorul privat etc.). **Din totalul cofinanțării, se recomandă ca cca 50% să fie în numerar și cca 50% în natură.**

- Valoarea maximă a granturilor pentru elaborarea proiectelor nu poate depăși 2 000 dolari SUA, fiind bine justificată și poate fi utilizată pentru:

- studii specializate necesare pentru formularea conținutului proiectului (obiective, scopuri, metode de abordare etc.);
- studii de fezabilitate;
- elaborarea documentației tehnice.

Nu se achită onorarii pentru pregătirea proiectului, materiale de birou și cheltuieli indirecte. Alte tipuri de cheltuieli vor fi examinate în dependență de necesități. Cofinanțare în acest caz nu se solicită.

Inițiatorul de proiect va include suma grantului pentru elaborarea proiectelor în suma totală a propunerii de proiect, ce nu va depăși 50 000 dolari SUA (categoria surse financiare alocate de GEF SGP) pentru care obligatoriu se prevede cofinanțare.

**IMPORTANT:** Dacă sumele sunt dovedite cu documente justificative corespunzătoare (de exemplu, copii după statele de plată, factură cu chitanță, bonuri etc.), iar cheltuielile respective sunt efectuate în perioada de implementare a proiectului, atunci acest tip de **cofinanțare** se consideră **monetară**. Dacă sumele nu sunt dovedite prin documente justificative, ci printr-o scrisoare din partea instituției/organizației cofinanțatoare, în care se explicitează modul în care s-a calculat cofinanțarea respectivă (vezi Anexa 2), atunci **cofinanțarea** se consideră **în natură**.

**Dovada cofinanțării obținute se depune ca anexă la propunerea de proiect.** În cazul obținerii finanțării GEF SGP, cofinanțarea monetară și în natură se va raporta per cofinanțator, atât în rapoartele intermediare, cât și în cel final, pe bază de documente justificative. Dacă la rapoartele intermediare se constată nerealizarea cofinanțării scontate, suma totală a grantului/ tranșele următoare ale grantului vor fi modificate corespunzător (în raport procentual).

GEF SGP își rezervă dreptul de a acorda o sumă mai mică decât suma solicitată în propunerea de proiect.

Dovada cofinanțării constă în hotărîrea organismului conducător al entității care oferă cofinanțarea, în care se menționează valoarea cofinanțării, natura acesteia (cît cash și cît în natură). De ex-lu, în cazul cofinanțării din partea unei administrații publice locale, se atașează la cererea de finanțare Hotărîrea Consiliului local. În cazul în care, nu se întrunește consiliul local în perioada de pregătire a propunerii de proiect, se poate depune o declarație



a Primarului în care se menționează cofinanțarea asigurată. Dacă propunerea de proiect este câștigătoare, semnarea Acordului de cofinanțare este condiționată de prezentarea Hotărârii Consiliului Local.

#### **GEF SGP nu finanțează:**

- Activități de înființare sau reabilitare a unor zone de recreere, sau de colectare a deșeurilor, **dacă** astfel de activități nu influențează în mod direct îmbunătățirea parametrilor de mediu în domeniile prioritare ale GEF SGP și nu se asigură continuitatea acestora;
- Participarea la seminarii/simpozioane/conferințe, **dacă** acestea nu sunt direct legate de implementarea proiectului;
- Construcții de clădiri;
- Achiziționări de terenuri, vehicule, clădiri;
- Plata personalului instituțiilor publice, al companiilor de stat, regiilor și al companiilor private care sunt parteneri în proiect (de exemplu, primăriei, Moldsilva etc.). **IMPORTANT: Sumele aferente contribuției la proiect a personalului instituțiilor publice, companiilor de stat, regiilor, companiilor private etc. pot fi cuantificate în cadrul proiectului drept cofinanțare în numerar sau în natură din partea instituțiilor/companiilor respective partenere în proiect;**
- Cheltuielile legate de consultanți/experti **străini**, inclusiv firme/companii.

#### **GEF SGP poate finanța:**

##### **1. Personal / muncă**

Plata pentru muncă efectuată de către persoanele care asigură managementul proiectului (coordonator de proiect, asistent, contabil), calculată (la o rată minimă/medie) în funcție de numărul de luni/ zile/ ore lucrate pentru proiect.

##### **2. Echipament/Materiale**

Cumpărarea de echipamente și materiale necesare pentru implementarea activităților proiectului, cu condiția că selecția firmei furnizoare să fie făcută pe baza a trei oferte, dacă prețul achiziției depășește echivalentul în MDL a **500 dolari SUA** (cinci sute dolari SUA). Procesul verbal de evaluare a celor trei oferte se va anexa la raportul financiar al proiectului.

În această categorie se admite, pe baza unei justificări bine argumentate, și achiziția de echipamente de birou, a căror valoare totală nu depășește 4% din valoarea grantului și a cărei selecție a fost făcută conform reglementărilor de mai sus.

##### **3. Instruire /Seminarii/Ateliere de lucru/Deplasări**

Costurile pentru organizarea/susținerea unor seminarii, conferințe, cursuri de pregătire, întâlniri etc., în calitate de componente ale proiectului. (de ex. închiriere sală, închiriere aparatură, costuri pentru participanți: transport, cazare, catering).

În această categorie se vor include și cheltuielile de deplasare (cazare și transport numai pe teritoriul Moldovei) ale persoanelor implicate în implementarea proiectului (inclusiv voluntari), precum și costurile pentru activitățile de monitorizare și evaluare, cu participarea comunității.

##### **4. Servicii contractuale**

Contractele de consultanță, studiile și expertizele (tehnice, financiare, de planificare, de afaceri și altele) încheiate **numai** cu consultanți/ experți/ firme/ companii **din Moldova**.

Activități de cercetare/ studii (cercetare aplicată - practică, dacă este necesară pentru proiect), colectarea și analizarea datelor și informațiilor.

Cheltuieli pentru producerea de bunuri și furnizarea de servicii (dacă este vorba de un proiect cu activități generatoare de venit). Contractarea de servicii pentru proiect (se va realiza pe baza de selecție a min. trei oferte, iar cererile de ofertă, ofertele și procesul verbal de evaluare se vor anexa la raport). În această categorie se înscriu și elaborarea, tipărirea și distribuirea unor materiale de informare, conștientizare, promovare (publicații, broșuri, stickere, postere, tricouri, spot-uri audio/TV etc.), cu respectarea Instrucțiunilor de redactare a materialelor de comunicare și promoționale GEF SGP (acestea se vor transmite organizațiilor câștigătoare la începutul derulării proiectelor).

### **5. Alte cheltuieli**

Dacă o cheltuială planificată, nu se poate încadra în nici una dintre liniile standard ale bugetului, listați-o la "alte costuri" și precizați pentru ce anume vor fi cheltuiți banii.

Tot în această categorie, includeți un procent de 3% din valoarea grantului pentru "Neprevăzute". Această sumă va acoperi cheltuieli ocazionate de întâlniri/instruiri organizate **la nivel de program**, precum și cheltuieli neprevăzute care apar în implementarea proiectului, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie aprobate în prealabil de CN. Sumele rămase necheltuite din această linie de buget vor putea fi alocate în ultima perioadă de implementare a proiectului, cu aprobarea prealabilă a CN, pentru realizarea de activități care să contribuie la obținerea rezultatelor finale ale proiectului.

### **6. Diverse**

Precizați alte forme de suport pe care le solicitați de la SGP și care nu sunt incluse în buget. Sprijinul solicitat poate acoperi probleme tehnice sau administrative, dar NU se poate referi la finanțare suplimentară. De exemplu: consultanță tehnică; sprijin în proceduri de achiziție etc.

### **Cofinanțare**

Cofinanțarea cash (în numerar) poate fi asigurată de către solicitant și/sau oricare dintre parteneri și poate fi acordată la oricare dintre liniile de buget.

Cofinanțarea în natură poate fi asigurată de către solicitant și/sau parteneri și poate consta de ex. din: salarii, munca voluntarilor, materiale, echipamente, clădiri, terenuri etc. Calculul valorii cofinanțării în natură se va face conform recomandărilor din Anexa 2.

Documentele financiare se vor păstra timp de trei ani după încheierea proiectului.

### **Durata proiectului**

Durata de implementare a unui proiect finanțat de GEF SGP este, de regulă 12-18 luni, dar aceasta se poate definitiva în consultare cu CN, fără a depăși, însă, **24 de luni**.

## **III. PROCEDURI DE SOLICITARE SI APROBARE A FINANȚĂRII**

### **1. ELIGIBILITATE**

**Organizațiile eligibile ca solicitanți direcți la GEF SGP sunt organizații neguvernamentale (ONG) și organizații comunitare (OC) înregistrate legal în Moldova, cu condiția să aibă cel puțin un partener din aria de implementare a proiectului, care să desfășoare activități în cadrul proiectului.** Experiența anterioară a solicitanților direcți privind lucrul în parteneriat, în special cu parteneri locali din zona de implementare a proiectului și/sau cu comunitățile locale din zona proiectului constituie un avantaj.

Solicitările de finanțare se pot înainta de către ONG și OC care își desfășoară activitatea în diferite domenii, cu condiția ca interesele acestora să corespundă scopurilor și principiilor GEF SGP.

**Solicitanții direcți trebuie să demonstreze că au capacitatea de a implementa proiectul propus.** În acest scop, trebuie să dovedească următoarele:

- experiență anterioară în elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor;
- experiența resurselor umane în domeniile prioritare ale GEF SGP;
- logistica pentru implementarea proiectului (spațiu pentru birouri, computere, fax, telefon, acces la Internet etc.).

**De asemenea, solicitanții direcți trebuie să dovedească următoarele:**

- ca sunt înregistrați legal în Moldova, în conformitate cu legislația în vigoare (se anexează copii ale certificatului de înregistrare al organizației, statutului, certificatului de atribuire a codurilor statistice și certificatului bancar);
- sunt organizații non-profit, autonome și independente;
- nu sunt subordonate nici unei instituții guvernamentale.

**În toate cazurile, fondurile primite de la GEF SGP trebuie să fie utilizate pe plan local, în zona de implementare a proiectului.**

Solicitanții direcți colaborează în elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor cu diverși **parteneri**, care își aduc și ei contribuția (financiară sau de altă natură) la realizarea obiectivelor proiectului. Parteneri pot fi:

- autoritățile publice locale;
- reprezentanți ai comunităților locale;
- instituții guvernamentale naționale și locale (ministere, institute de cercetare, agenții etc.);
- alte ONG-uri și/sau OC, asociații profesionale, asociații de proprietari de terenuri, asociații de fermieri etc.;
- companii private;
- instituții sociale și de învățământ (spitale, cămine pentru bătrâni sau pentru copii, centre comunitare, instituții pentru persoanele cu necesități speciale, precum și școli, universități etc.).

Propunerile de proiecte se vor elabora conform formularului aprobat și Ghidului privind elaborarea propunerilor de proiect.

Propunerea de proiect - 1 exemplar complet pe hârtie, însoțit obligatoriu, de 1 CD/DVD cu forma electronică a propunerii complete – se transmite prin poștă/curier sau se depune personal, pînă la data limită comunicată, la următoarea adresă:

Oficiul GEF SGP Moldova,  
str. Sfatul Țării, 17 Chișinău MD-2012,  
Hotelul Regency, of 302

Destinatar: Marina Mîndru  
Coordonator National GEF SGP  
(Programul de Granturi Mici al Fondului Global de Mediu)

Păstrați o copie a propunerii, deoarece exemplarul înaintat nu va fi returnat.

## **2. EVALUAREA PROPUNERILOR DE PROIECTE**

După primirea propunerilor de proiect, se verifică dacă acestea se conformează criteriilor de eligibilitate și dacă sunt complete. Dacă sunt necesare informații suplimentare, CN va solicita organizației să furnizeze datele lipsă într-un termen comunicat de CN și acceptat de inițiatorul de proiect. Pentru a putea intra în procesul de evaluare, organizația va furniza informațiile solicitate în termenul prevăzut.

Propunerile de proiect eligibile și complete sunt evaluate de către membrii CNC pe baza următoarelor criterii de evaluare:

- conformitatea cu domeniile tematice GEF SGP și cu obiectivele imediate;
- ponderea cofinanțării de cel puțin 50% din valoarea totală a proiectului;
- conformitatea cu rezultatele scontate la nivel de proiect și cu utilizarea indicatorilor corespunzători pentru domeniile tematice și cele conexe;
- acuratețea cu care este evaluată și descrisă situația de referință, precum și contribuția estimată a proiectului la realizarea obiectivelor din matricea logică a Strategiei Naționale GEF SGP;
- măsura în care proiectul contribuie la conștientizarea publicului privind problemele de mediu cu impact la nivel global;
- măsura în care proiectul dezvoltă capacitățile comunităților locale de participare la luarea deciziilor;
- măsura în care proiectul promovează moduri de viață durabile, cu generarea de beneficii pentru comunitățile locale;
- măsura în care proiectul contribuie la reducerea sărăciei în comunitatea de intervenție (de exemplu: realizarea unor activități generatoare de venituri prin utilizarea durabilă a resurselor naturale);
- măsura în care proiectul implică pe parcursul tuturor etapelor proiectului comunitatea locală, inclusiv în activități de monitoring și evaluare;
- măsura în care proiectul implică femeile din comunitate, tineretul și grupurile vulnerabile;
- potențialul de replicare (repetare în altă locație) și/ sau de extindere a proiectului (aplicare la o scară mai largă);
- continuitatea proiectului;
- diseminarea lecțiilor învățate și a bunelor practici;
- cooperarea și parteneriatul între diferite organizații și instituții, pe parcursul tuturor etapelor proiectului;
- justificarea corectă a bugetului.

### **3. SELECȚIA PROIECTELOR PENTRU FINANȚARE**

Selectarea proiectelor care vor fi finanțate este făcută de către Comitetul Național de Coordonare. Membrii Comitetului evaluează individual fiecare proiect și acordă un punctaj conform grilei de evaluare.

Decizia finală privind finanțarea unui proiect se ia, pe bază de consens, într-o ședință comună. În această ședință, CNC poate invita experți independenți (fără drept de vot) pentru a ajuta la evaluarea proiectelor în discuție, sau poate ține cont de opinia acestora exprimată în scris.

Comitetul poate lua următoarele decizii privind o propunere de finanțare:

- Aprobarea proiectului pentru finanțare (cu, sau fără condiții);
- Respingerea proiectului;
- Returnarea proiectului către aplicant cu recomandări de modificare/completare în vederea redepunerii. Decizia CNC cu recomandări de modificare/completare nu garantează aprobarea proiectului. Decizia CNC, precum și motivarea acesteia, va fi comunicată solicitantului, în scris, de către CN.

În cazul în care propunerea de proiect este selectată spre finanțare de către CNC, se semnează un Acord de finanțare. Dacă aprobarea a fost condiționată, semnarea acordului se face **numai după ce** au fost îndeplinite toate condițiile impuse.

Finanțarea se acordă, de regulă, în trei tranșe:

- prima tranșă (**50%**) după semnarea acordului de finanțare;
- a doua tranșă (**40%**) după depunerea și aprobarea primului raport intermediar;

- iar a treia tranșă **(10%)** după depunerea și aprobarea celui de-al doilea raport intermediar.

În cazul în care specificul proiectului și derularea activităților impun o altă pondere în acordarea tranșelor, aplicantul poate propune o altă eșalonare a plăților, asigurând o motivare solidă cererii sale. La evaluare, CNC poate aproba sau nu, această solicitare.

După încheierea activităților proiectului, organizația finanțată trebuie să întocmească **raportul final**, care cuprinde toată perioada de desfășurare a proiectului.

Sumele din acordul de finanțare sunt exprimate în dolari SUA, transferurile fiind operate în Lei moldovenești (MDL), folosind cursul de schimb oficial al ONU din luna efectuării transferului. Sumele ce constituie asistența financiară a GEF SGP în cadrul contractului se transferă organizației care implementează proiectul într-un cont dedicat administrării acestui grant.

Perioada estimată între aprobarea propunerii de proiect în varianta finală și prima plată în cadrul finanțării SGP este de aproximativ o lună - lucru de care trebuie să se țină seama la elaborarea planului de lucru din cadrul proiectului.

## **IV. DESFĂȘURAREA PROIECTULUI**

### **1. MANAGEMENTUL PROIECTULUI**

**Organizațiile neguvernamentale sau comunitare care au aplicat și au obținut finanțarea de la GEF SGP sunt direct responsabile** pentru implementarea conform planului de lucru a tuturor activităților din proiect, pentru utilizarea fondurilor în scopul prevăzut, precum și pentru prezentarea la timp a rapoartelor complete către oficiul GEF SGP.

**Organizațiile vor respecta reglementările GEF SGP și legislația națională în vigoare.**

**Organizațiile finanțate de GEF SGP vor încheia contracte de parteneriat cu partenerii din cadrul proiectului**, contracte care vor stipula clar rolul fiecărui partener în realizarea activităților din cadrul proiectului, resursele, modalitatea de raportare către ONG-ul care a primit finanțarea etc. Partenerii vor înainta periodic rapoarte ale activităților realizate către organizația finanțată. Aceste rapoarte vor fi atașate la rapoartele prezentate către GEF SGP de către titularul grantului.

Dacă se impune, organizațiile **finanțate pot angaja sub-contractanți** pe bază de oferte. Ofertele/ propunerile comerciale primite (minimum trei), precum și copiile contractelor încheiate se vor depune ca anexe la rapoartele prezentate în cadrul acordului de finanțare.

Plata personalului instituțiilor publice, a companiilor de stat, regiilor și a companiilor private care sunt parteneri în proiect (de ex. primării, Moldsilva etc.), precum și procurarea de bunuri/ servicii pentru acestea nu reprezintă costuri eligibile în cadrul granturilor GEF SGP. Sumele aferente vor putea constitui cofinanțare **monetară sau în natură** din partea instituțiilor/ companiilor respective partenere în proiect, după cum urmează:

- dacă sumele sunt dovedite cu documente justificative corespunzătoare (de exemplu, copii după statele de plată, facturi/ordine de plată/chitanțe etc.), iar cheltuielile respective sunt efectuate în perioada de implementare a proiectului și pentru activități și acțiuni în legătură cu proiectul, atunci acest tip de **cofinanțare** se consideră **monetară**;
- dacă sumele nu sunt dovedite prin documente justificative, ci printr-o scrisoare/declarație din partea instituției/ organizației cofinanțatoare, în care se

explicitază modul în care s-a calculat cofinanțarea respectivă, atunci **cofinanțarea** se consideră **în natură**.

La elaborarea **tuturor** materialelor promoționale și de diseminare a informației elaborate pe parcursul proiectului (cărți, broșuri, pliante, articole, bannere, pagini de web, filme, tricouri, standuri etc.) se vor respecta în totalitate „**Instrucțiunile de realizare a materialelor de comunicare GEF SGP**”, prezentate de CN.

**Înainte de publicare, textele și prezentarea grafică ale tuturor materialelor promoționale și de diseminare a informațiilor vor fi trimise spre aprobare Coordonatorului Național al GEF SGP.** Publicarea materialelor se va putea realiza numai după obținerea acordului CN. Dacă această condiție nu este îndeplinită, GEF SGP poate refuza să acopere costurile publicării, chiar dacă aceste costuri au fost cuprinse în bugetul aprobat al proiectului.

**Managerul de proiect trebuie să mențină contactul permanent cu CN**, informându-l pe acesta despre stadiul atins în derularea proiectului, seminariile/întîlnirile programate și alte evenimente importante din cadrul proiectului.

## **2. MODIFICĂRI ȘI INCETAREA FINANȚĂRII**

În timpul implementării proiectului poate apărea necesitatea *modificării planului de lucru sau a bugetului propus pentru proiect*. Dacă modificarea depășește 10% pe linie de buget, managerul de proiect trebuie să solicite și să justifice către CN modificările propuse. Modalitatea este aceeași și pentru modificările privind planul de lucru. Schimbările se vor opera numai după primirea acordului CN. Dacă planul de lucru și/sau bugetul revizuit implică modificări asupra perioadelor de raportare sau a duratei de implementare a proiectului, se va solicita și încheierea unui amendament la acordul de finanțare care să stipuleze aceste modificări.

Pentru **orice cheltuieli** din linia de buget de neprevăzute (3% din suma finanțată de GEF SGP) se va cere, în prealabil, acordul CN.

Managerul de proiect va informa CN și despre orice alte modificări în implementarea proiectului aprobat, inclusiv privind valoarea cofinanțării. În cazul cînd cofinanțarea se dovedește a fi inferioară celei planificate în propunerea de proiect, tranșele următoare ale grantului vor fi reduse proporțional.

GEF SGP are dreptul de a rezilia acordul de finanțare și de a reține de la plată fondurile alocate, în cazul în care se efectuează modificări fără aprobarea prealabilă a CN, rapoartele nu se depun la timp, sau monitorizarea/evaluarea confirmă că organizația nu implementează proiectul în mod adecvat sau cheltuiește fondurile GEF SGP în mod necorespunzător. **În cazul raportării de cheltuieli neeligibile la GEF SGP, sumele corespunzătoare vor fi returnate la GEF SGP sau deduse din următoarele tranșe de finanțare, după caz.**

Toate fondurile GEF SGP care rămîn necheltuite la încheierea proiectului trebuie returnate prin transfer bancar în contul PNUD, în afară de situația în care se convine în alt mod, după consultarea și acordul CN.

## **3. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA**

Monitorizarea permanentă a activităților și a costurilor, evaluarea periodică a progresului realizat în desfășurarea proiectului și introducerea unor acțiuni de corectare atunci cînd este cazul sunt funcțiile cheie ale managerului de proiect în faza de realizare a proiectului.

Pentru a reduce riscul nerespectării planificării se dublează planificarea cu planuri alternative și de contingență, se monitorizează în special activitățile cu elemente nesigure și se asigură o bună comunicare între membrii echipei de proiect, parteneri, reprezentanții principali din comunitate ce participă la implementarea proiectului etc.

GEF SGP recomandă implicarea activă a comunităților la pregătirea și implementarea proiectului, dar și la monitorizarea și evaluarea acestuia. ONG/ OC vor include în buget **resursele necesare** pentru implementarea activităților de monitorizare și evaluare cu participarea comunității. În procesul de evaluare se recomandă și încurajarea participării reprezentanților altor categorii implicate în mod direct sau indirect în proiect, cum ar fi: autorități locale, sectorul privat, instituții de învățământ etc.

În procesul de monitorizare și evaluare se măsoară realizările proiectului reieșind din obiectivele stipulate în propunerea de proiect, utilizându-se în mod obligatoriu cel puțin cîte un indicator pentru fiecare dintre categoriile: mediu, reducerea sărăciei și capacitatea comunităților. Pentru fiecare indicator se va ține evidența și se va raporta asupra:

- (1) valorii inițiale (din situația de referință);
- (2) valorii propuse a fi atinsă prin proiect;
- (3) valorii reale realizate pentru indicatorul respectiv la momentul monitorizării (se va completa pe parcursul desfășurării proiectului).

Pentru a fi valabili și utili în monitorizarea și evaluarea proiectului, indicatorii trebuie să îndeplinească următoarele calități:

- claritate în definirea criteriilor de măsurare a succesului proiectului;
- importanța sau relevanța pentru scopurile proiectului;
- plauzibilitate - să existe o legătură între ceea ce se dorește a fi măsurat și mijlocul de ilustrare.

Avînd în vedere că, adesea, efectele de mediu sunt observabile abia după un an sau chiar mai mulți, organizațiile finanțate trebuie să planifice modalități de evaluare a unor astfel de efecte la un moment ulterior.

#### **4. CERINȚE DE RAPORTARE**

Organizațiile finanțate prin programul GEF SGP vor întocmi și depune **rapoarte intermediare și finale** în cursul implementării proiectelor, în conformitate cu cele stipulate în acordul de finanțare.

Rapoartele sunt documente esențiale pentru bunul mers al proiectului, deoarece plata la timp a tranșelor depinde de calitatea acestora (atît a părților narative, cît și a celor financiare). Raportul narativ va conține o descriere a activităților derulate în perioada de raportare și va fi documentat, după caz, cu fotografii, materiale elaborate, liste de participanți etc. Raportul financiar va cuprinde o listare a tuturor cheltuielilor efectuate în perioada de raportare, precum și documentele de suport necesare (copii după facturi + chitanțe, ordine de plată, facturi de plată etc.) Doar bonul fiscal nu este acceptat de către GEF SGP ca document justificativ, singura excepție constituind-o bonurile de combustibil pentru autovehiculele folosite în implementarea proiectului.

Rapoartele vor fi semnate de persoana care reprezintă legal organizația în raport cu terții și de coordonatorul de proiect. Rapoartele financiare vor fi semnate și de un contabil. Numai facturile emise pe numele organizației beneficiare a grantului vor fi considerate cheltuieli legitime în cadrul proiectului (de exemplu, sub-contractanții vor emite facturi către ONG/OC ce beneficiază direct de grant).

**Cofinanțarea monetară și în natură se va raporta per cofinanțator, pe bază de documente justificative. În cazul în care cofinanțarea se dovedește a fi inferioară celei corespunzătoare activităților implementate pînă la momentul raportării, în**

**conformitate cu bugetul aprobat al proiectului (parte din acordul de finanțare), suma totală acordată prin grant, respectiv tranșele următoare ale grantului vor fi reduse în mod corespunzător (procentual).**

Instrucțiuni detaliate privind modul de raportare vor fi furnizate beneficiarilor de granturi, odată cu semnarea Acordului de finanțare.



## Rezultatele, indicatorii și aditivitățile țării, pentru Faza operațională 5 ( MATRICEA LOGICĂ)

<b>SGP OP5 Obiectiv imediat 1: Îmbunătățirea sustenabilității ariilor protejate și a zonelor de conservare de interes comunitar, prin acțiuni ale comunității.</b>			
<b>Rezultate</b>	<b>Indicatori</b>	<b>Mijloace de verificare</b>	<b>Activități</b>
<p><b>Rezultat 1.1:</b> Practici și acțiuni îmbunătățite la nivel comunitar, și impact negativ redus asupra resurselor biodiversității în interiorul și în jurul ariilor protejate (APE) și a zonelor de conservare de interes comunitar.</p> <p><b>Rezultat 1.2:</b> Beneficii generate la nivel de comunitate prin conservarea biodiversității în interiorul și în jurul ariilor protejate, a zonelor de conservare de interes comunitar.</p> <p><b>Rezultat 1.4:</b> Înțelegere și conștientizare crescută la nivelul comunității cu privire la importanța și valoarea biodiversității.</p>	<p>Număr și hectare de arii protejate de comunitate și populația indigenă (APCPI) și APe influențate pozitiv prin proiectul SGP.</p> <p>Număr de membri ai comunității cu un nivel de trai îmbunătățit prin obținerea de beneficii din ariile protejate.</p> <p>Număr de specii importante cu statut de conservare menținut sau îmbunătățit.</p> <p>Număr și hectare de ecosisteme semnificative cu statut de conservare menținut sau îmbunătățit.</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p> <p>Procese-verbale și deciziile administrației locale (nivel raional și comunitar).</p> <p>Rapoarte ale administrației locale.</p>	<p>cel puțin 6 proiecte pentru:</p> <p>a) reducerea impactului negativ asupra resurselor biodiversității în și în jurul zonelor protejate prin dezvoltarea și punerea în aplicare a planurilor de acțiune comunitare și tehnologiilor prietenoase mediului, asigurându-se astfel beneficii pentru comunitate;</p> <p>b) contribuirea la zonarea și planificarea gestionării ariilor protejate în scopul sporirii conservării biodiversității;</p> <p>c) asigurarea unui acces mai bun la și a informației privind conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității prin campanii informaționale și tehnologii de comunicare;</p> <p>d) contribuirea la managementul ariilor protejate și componentelor RNE (rețea națională ecologică) cu implicarea autorităților locale și a comunităților și prin dezvoltarea de instrumente metodologice și informaționale privind conservarea biodiversității, inclusiv planificarea RNE și ariilor protejate.</p>
<b>SGP OP5 Obiectiv imediat 2: Integrarea conservării și utilizării durabile a biodiversității în peisajele productive terestre și marine, prin intermediul inițiativelor și acțiunilor comunitare.</b>			
<b>Rezultate</b>	<b>Indicatori</b>	<b>Mijloace de verificare</b>	<b>Activități</b>
<p><b>Rezultat 2.1:</b> Utilizare durabilă îmbunătățită a biodiversității în peisajele productive terestre și marine, prin inițiative comunitare, mecanisme cadru și de piață, inclusiv standarde de mediu recunoscute care încorporează aspectele referitoare la biodiversitate.</p> <p><b>Rezultat 2.2:</b> Înțelegere și conștientizare crescută privind utilizarea durabilă a biodiversității.</p>	<p>Hectare de peisaje productive terestre/ marine pe care se aplica practici îmbunătățite de utilizare durabilă, care să conducă, dacă este posibil, la certificare prin standarde recunoscute de mediu care includ considerente de biodiversitate (susținute de SGP).</p> <p>Număr de specii importante cu statut de conservare menținut sau îmbunătățit</p> <p>Număr și hectare de ecosisteme semnificative cu statut de conservare menținut sau îmbunătățit</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p> <p>Procese-verbale și deciziile administrației locale (nivel raional și comunitar).</p> <p>Rapoarte ale administrației locale.</p>	<p>cel puțin 6 pentru:</p> <p>a) susținerea conservării biodiversității și diversității peisagistice prin incorporarea practicilor durabile prietenoase pentru biodiversitate;</p> <p>b) susținerea dezvoltării schemelor agro-ecologice și agriculturii ecologie prin măsuri de design a peisajelor și altor măsuri în favoarea agro-biodiversității;</p> <p>c) identificarea zonelor ecologice ce trebuie restabilite și restabilirea, în special a biodiversității pășunelor;</p> <p>d) sporirea rolului ONG și societății civile în conservarea biodiversității.</p>

<b>SGP OP5 Obiectiv imediat 3: Promovarea demonstrării, dezvoltării și transferului de tehnologii cu emisii reduse de carbon, la nivelul comunității.</b>			
<b>Rezultate</b>	<b>Indicatori</b>	<b>Mijloace de verificare</b>	<b>Activități</b>
<p><b>Rezultat 3.1:</b> Tehnologii inovatoare cu emisii reduse de GES prezentate și demonstrate cu succes la nivelul comunității.</p> <p><b>Rezultat 3.2:</b> Emisii de GES evitate.</p>	<p>Număr de comunități cu proiecte demonstrative care vizează înlăturarea barierelor în implementarea tehnologiilor sau care utilizează tehnologii cu emisii reduse de GES.</p> <p>Număr de tehnologii cu emisii reduse de GES aplicate la nivel comunitar.</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p> <p>Procese-verbale și deciziile administrației locale (nivel raional și comunitar).</p> <p>Rapoarte ale administrației locale.</p>	<p>cel puțin 6 proiecte pentru:</p> <p>a) promovarea tehnologiilor cu emisii reduse de GES cu aplicarea directă în comunitate;</p> <p>b) promovarea resurselor alternative și regenerabile (energia hidroelectrică, eoliană, solară, pompe de căldură, cultivarea plantațiilor de biomasă);</p> <p>c) susținerea măsurilor de eficiență energetică și tehnologiilor de eficiență energetică.</p>
<b>SGP OP5 Obiectiv imediat 5: Suport pentru conservarea și creșterea gradului de sechestrare a carbonului printr-o gestionare durabilă și adaptată la schimbările climatice a folosirii terenurilor, a schimbării destinației terenurilor și silvicultură (FTSDTS).</b>			
<b>Rezultate</b>	<b>Indicatori</b>	<b>Mijloace de verificare</b>	<b>Activități</b>
<p><b>Rezultat 5.1:</b> Management durabil și practici adaptate schimbărilor climatice pentru folosirea terenurilor, schimbarea categoriei de folosință și păduri, adoptate de comunități pentru categoriile de folosință forestieră și ne-forestieră.</p> <p><b>Rezultat 5.2:</b> Refacerea și creșterea capacității de stocare a carbonului în terenurile forestiere și neforestiere, inclusiv în turbării.</p> <p><b>Rezultat 5.3:</b> Emisii de GES evitate.</p>	<p>Hectare pe care se aplica o gestionare durabilă îmbunătățită a terenurilor și practici adaptate la schimbările climatice.</p> <p>Hectare de păduri și terenuri neforestiere cu restaurare și consolidare, începute.</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p>	<p>cel puțin 4 proiecte pentru:</p> <p>a) demonstrarea conservării și creșterii gradului de sechestrare a carbonului prin împădurire, re-împădurire, agrosilvicultură și managementul plantațiilor de copaci pe terenuri non-forestiere;</p> <p>b) susținerea acțiunilor la nivel comunitar ce țin de adaptarea la schimbările climatice (secete, înghețuri, precipitații excesive, etc.) prin utilizarea durabilă a terenurilor, schimbarea destinației terenurilor, managementul pădurilor și practicilor de adaptare la schimbările climatice;</p> <p>c) sporirea capacităților comunităților, organizațiilor comunitare, ONG și factorilor de decizie la nivel local privind problemele FTSDTS.</p>
<b>SGP OP5 Obiectiv imediat 6: Menținerea sau îmbunătățirea fluxului serviciilor furnizate de ecosistemele agricole și de cele forestiere pentru a susține traiul comunităților locale.</b>			
<b>Rezultate</b>	<b>Indicatori</b>	<b>Mijloace de verificare</b>	<b>Activități</b>
<p><b>Rezultat 6.1:</b> Îmbunătățirea acțiunilor și a practicilor la nivel comunitar, și reducerea impactului negativ asupra ecosistemelor agricole și forestiere, și asupra serviciilor furnizate de ecosisteme, demonstrate pentru susținerea funcționalității ecosistemului.</p>	<p>Hectare de teren pe care se aplica practici agricole, de gestionare a terenurilor și a apei, îmbunătățite (prin practici de management).</p> <p>Hectare de terenuri reîmpădurite.</p> <p>Număr de agenții naționale și internaționale sau parteneri care sunt conștienți de demonstrațiile de succes și abordările inovatoare</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p>	<p>cel puțin 6 proiecte pentru:</p> <p>a) promovarea agriculturii organice în diverse condiții naturale și climatice și formelor diverse de agricultură;</p> <p>b) implementarea practicilor de management durabil al terenurilor;</p> <p>c) dezvoltarea capacităților de implementare a deciziilor participative în managementul peisajelor productive.</p>

<p><b>Rezultat 6.2:</b> Modele de management forestier durabil dezvoltate și testate la nivel comunitar, legat de sechestrarea carbonului pentru posibila extindere și replicare, pentru reducerea emisiilor de GES cauzate de despăduriri și degradarea pădurilor, și creșterea gradului de stocare a carbonului prin folosirea terenurilor, schimbarea categoriei de folosință a terenurilor și activități forestiere.</p>	<p>ale SGP.</p> <p>Număr de autorități locale/naționale cu procese de elaborare a politicilor, influențate de SGP.</p>		
<p><b>SGP OP5 Obiectiv imediat 7: Reducerea, la nivelul comunității, a presiunilor exercitate de concurența pentru folosirea terenurilor.</b></p>			
Rezultate	Indicatori	Mijloace de verificare	Activități
<p><b>Rezultat 7.1:</b> Îmbunătățirea acțiunilor și a practicilor la nivel comunitar, și reducerea impactului negativ asupra granițelor dintre categoriile de folosință ale ecosistemelor agricole și forestiere (rural/urban, agricol/forestier).</p>	<p>Număr de membri ai comunității cu acțiuni și practici îmbunătățite care reduc impactul negativ asupra utilizării terenurilor.</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p>	<p>cel puțin 4 proiecte pentru:</p> <p>a) a susține comunitățile și consultările cu toate persoanele interesate întru planificarea utilizării terenurilor în mod participativ;</p> <p>b) stabilirea parteneriatului cu sectorul privat pentru soluționarea conflictelor ce țin de terenuri și asigurarea dezvoltării durabile;</p> <p>c) încurajarea managementului colectiv și utilizării durabile a resurselor naturale comune.</p>
<p><b>GP OP5 Obiectiv imediat 8: Suport pentru managementul apelor internaționale cu inițiative comunitare.</b></p>			
Rezultate	Indicatori	Mijloace de verificare	Activități
<p><b>Rezultat 8.1:</b> Acțiuni și practici eficiente și adaptate la schimbări climatice, dezvoltate de comunitate, în sprijinul implementării acțiunilor prioritare din Planurile de Acțiune Strategice regionale, demonstrate.</p> <p><b>Rezultat 8.2:</b> Parteneriate sinergice dezvoltate între partenerii SGP și instituțiile și structurile de management al apelor internaționale pentru sprijinirea implementării acțiunilor prioritare din Planul Strategic de Acțiune regional.</p>	<p>Număr de PSA pentru care SGP asigură sprijin în implementare.</p> <p>Număr de procese de management al apelor internaționale la care SGP contribuie cu bune practici și lecții.</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p>	<p>cel puțin 4 proiecte pentru:</p> <p>a) susținerea activităților la nivelul comunității orientate spre eliminarea surselor de poluare terestre;</p> <p>b) promovarea conservării/restabilirii zonelor umede și inițiativelor de protecție a biodiversității și îmbunătățirea calității apelor;</p> <p>c) perfecționarea capacităților comunităților privind managementul integrat al apelor internaționale;</p> <p>d) susținerea participării publicului în activitatea organelor comune de management, monitoring și protecție a apelor internaționale;</p> <p>e) susținerea implementării planurilor strategice de acțiuni la nivel regional, adică a activităților comunităților orientate spre identificarea și abordarea</p>

			<p>problemele /domeniilor regionale prioritare în apele internaționale comune;</p> <p>f) dezvoltarea parteneriatului cu și implicarea sectorului privat pentru adoptarea practicilor durabile de utilizare a apei și sponsorizarea proiectelor comunitare mici ce țin de ape cu implicarea părților interesate din comunitate și voluntarilor de la întreprinderi.</p>
--	--	--	--

**SGP OP5 Obiectiv imediat 9: Promovarea și susținerea eliminării POP și a poluanților chimici de interes global la nivelul comunității.**

Rezultate	Indicatori	Mijloace de verificare	Activități
<p><b>Rezultat 9.1:</b> Acțiuni și practici eficiente, la nivel de comunitate, pentru prevenirea, reducerea și eliminarea POP, a substanțelor chimice periculoase și a altor poluanți, gestionarea siturilor contaminate într-un mod ecologic, reducerea contaminării mediului.</p>	<p>Tone de deșeuri POP evitate a fi arse.</p> <p>Tone de pesticide expirate, eliminate în mod corespunzător.</p> <p>Număr de măsuri - intervenții care contribuie la implementarea planurilor și politicilor naționale referitoare la POP, substanțe chimice nocive și alți poluanți.</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p>	<p>cel puțin 4 proiecte pentru:</p> <p>a) susține activitățile comunitare de prevenire, reducere, eliminare a POP, substanțelor periculoase și altor poluanți;</p> <p>b) decontaminarea terenurilor poluate cu POP;</p> <p>c) sporire cunoștințelor privind aplicarea pesticidelor și fertilizanților, și conștientizării privind aplicarea, păstrarea și nimicirea corectă a substanțelor chimice periculoase și deșeurilor.</p>

**SGP OP5 Obiectiv imediat 10: Creșterea și consolidarea capacității societății civile (în special a organizațiilor comunitare) de a se angaja în procese consultative, de a gestiona cunoștințele pentru asigurarea unui flux adecvat al informațiilor, de a implementa instrucțiunile convențiilor, precum și de a monitoriza și evalua impactul asupra mediului și tendințe.**

Rezultate	Indicatori	Mijloace de verificare	Activități
<p><b>Rezultat 10.1:</b> Participare activă a CNC și a grupurilor focale în domeniile de interes GEF la nivel național.</p> <p><b>Rezultat 10.2:</b> Flux informațional îmbunătățit de la/către OC și ONG în țările SGP privind bunele practici și lecțiile învățate, precum și aplicarea unor astfel de practici.</p> <p><b>Rezultat 10.3:</b> Creșterea gradului de conștientizare publică și educație, la nivel comunitar, cu privire la probleme globale de mediu.</p> <p><b>Rezultatul 10.4:</b> Creșterea capacității OC și ONG pentru implementarea convențiilor globale.</p> <p><b>Rezultatul 10.5:</b> Creșterea monitorizării mediului de către comunitate.</p> <p><b>Rezultatul 10.6:</b></p>	<p>Număr de reprezentanți SGP care participă la întâlniri naționale de coordonare GEF.</p> <p>Cantitatea și calitatea bazei de cunoștințe SGP și folosirea acesteia.</p> <p>Cantitatea și calitatea contribuțiilor la târguri de cunoștințe, conferințe, publicații și cercetări.</p> <p>Număr de demonstrații și exemple pilot de sisteme de monitorizare a mediului de către comunitate, în proiecte SGP.</p> <p>Cantitatea și calitatea documentelor de evaluare a rezultatelor așteptate și a efectelor neașteptate ale proiectelor.</p> <p>Număr de OC și OSC – demonstrând înțelegerea rolului evaluării prin aplicarea unor metodologii relevante de evaluare.</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p>	<p>- 2 proiecte de promovarea a învățării și managementului cunoștințelor, schimburi de lecții învățate în rândul OC și ONG.</p> <p>Proiectele SGP vor include activități de dezvoltare a capacității referitoare la:</p> <p>- training-uri de dezvoltare a proceselor participative;</p> <p>- training privind monitorizarea proiectelor și metodologiilor de evaluare;</p> <p>- monitoringul ecologic de către comunitate.</p>

Întărirea evaluării proiectelor și programelor SGP față de rezultatele așteptate, inclusiv creșterea capacității OC și ONG de a aplica metodologii de evaluare relevante.			
<b>Domenii conexe: Reducerea sărăciei, traiul comunităților și egalitatea de gen</b>			
<b>Rezultate</b>	<b>Indicatori</b>	<b>Mijloace de verificare</b>	<b>Activități</b>
<p>Rezultatele Cadru SGP, pentru FO5, aprobate de către Comitetul de Coordonare SGP, nu includ obiective specifice privind traiul comunităților și analiza de gen.</p> <p>Cu toate acestea, SGP produce rezultate pozitive în aceste domenii, care contribuie prin dezvoltare durabilă la realizarea Beneficiilor Globale de Mediu.</p> <p>În general, SGP urmărește să îmbunătățească nivelul de trai prin creșterea beneficiilor locale generate de resursele de mediu, integrarea considerentelor de gen în inițiative comunitare de mediu.</p>	<p>Numărul de membri ai comunității cu venituri sporite în rezultatul proiectelor SGP.</p> <p>Procentul de proiecte care includ analiza de gen sau încorporează elemente de gen relevante, într-un mod pozitiv.</p> <p>Procentul de proiecte în care există un echilibru de gen în rândul participanților și beneficiarilor.</p> <p>Procentul de proiecte care includ o analiză socio-economică.</p> <p>Număr de membri ai comunității cu condiții de trai îmbunătățite, ca urmare a proiectelor SGP.</p>	<p>Baza de date SGP; rapoarte de monitorizare și rezultatele proiectului; opiniile experților / consultanților; materiale de instruire și fișe de evaluare; interviuri participative.</p>	<p>Toate proiectele SGP din FO5 vor include activități de reducere a sărăciei, creștere a nivelului de trai al comunităților și egalitatea de gen:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- sporirea capacităților individuale și colective de a profita de noile oportunități în zonele rurale;</li> <li>- promovarea și demonstrarea activităților alternative de sporire a veniturilor;</li> <li>- încurajarea participării/implicării grupurilor dezavantajate;</li> <li>- abordarea integrată a egalității de gen în inițiativele comunității ce țin de mediu și stimularea participării femeilor în toate etapele proiectelor SGP.</li> </ul>

## CALCULAREA CONTRIBUȚIEI ÎN NATURĂ

Activitate	Calcularea contribuției în natură
Costul forței de muncă (profesioniști, experți, cursanți, personalul din cadrul proiectului)	Utilizarea corespunzătoare a ratelor/zi/persoană valabile/utilizate în țară sau regiune, calculate pe zile sau luni.
Folosirea echipamentului de birou	Se calculează amortizarea liniară a costului total al echipamentului pe o perioadă de 5 ani și se consideră cota parte în funcție de utilizarea în proiect. De exemplu, un echipament care valorează 5000 \$/bucata se amortizează în 5 ani = 1000 \$/an. Dacă este folosit timp de șase luni în proiect, contribuția în natură va fi 500 \$.
Utilizarea soft-urilor	Se poate folosi: <ul style="list-style-type: none"> <li>- costul licenței de soft, pe perioada proiectului, dacă este posibil;</li> <li>- sau se calculează similar cu folosirea echipamentelor, dar perioada de amortizare se consideră 3 ani.</li> </ul>
Utilizarea sau aprovizionarea cu materiale sau componente unde costul nu poate fi recuperat (ex-lu. produsul nu va fi vândut)	Se folosește prețul pe piață al materialelor/componentelor aprovizionate.
Utilizarea sau furnizarea de date/licență/brevet pentru ONG/OC	În cazul în care datele există deja, dar nu în domeniul public, se poate utiliza: <ul style="list-style-type: none"> <li>- costul timpului/forței de muncă necesare pentru obținerea datelor;</li> <li>- echivalentul costului cumpărării datelor;</li> </ul>
	- sau datele sunt considerate ca fiind "închiriate" pe perioada proiectului și se calculează costul, considerând perioada de amortizare de 3 ani.
Folosirea terenului	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dacă terenul este administrat sau donat pentru activitățile din proiect, pentru o perioadă care este suficientă pentru a atinge pe deplin rezultatele planificate și impactul, se poate indica prețul total al terenului, dovedit cu documente oficiale (carte funciară, cadastru, contract de vânzare-cumpărare etc.).</li> <li>- Dacă terenul este dat sau împrumutat pentru activitățile de proiect numai pe durata proiectului, se utilizează prețul oficial de chirie lunară înmulțit cu numărul lunilor. Calcularea prețului trebuie să fie susținută de un document oficial și/sau contractul de închiriere.</li> </ul>
Folosirea construcțiilor/clădirilor	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dacă construcția/clădirea este administrată sau donată pentru activitățile din proiect, pe o perioadă care este suficientă pentru a atinge pe deplin rezultatele planificate și impactul, și va rămâne în proprietatea ONG-ului, se poate indica prețul total a clădirii, cu documentele oficiale dovedind prețul (carte funciară, cadastru, contract de vânzare-cumpărare, etc.) sau un document semnat de proprietar/donator.</li> <li>- Dacă construcția/clădirea este dată sau împrumutată pentru activitățile din proiect numai pe durata proiectului, se utilizează prețul oficial de chirie lunară înmulțit cu numărul lunilor. Calcularea prețului trebuie să fie susținută de un document oficial și/sau contractul de închiriere.</li> </ul>
Folosirea unui vehicul	<p>Dacă vehiculul (privat sau al ONG-ului) este împrumutat pentru nevoile proiectului se poate folosi fie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- un cost mediu pe lună sau zile al prețului oficial de închiriere a unei mașini (specific pentru localitatea respectivă) înmulțit cu zilele/lunile utilizate, sau</li> <li>- costul de amortizare, care în cazul unui vehicul împrumutat, se calculează astfel: se scade costul combustibilului/km din rata oficială ONU care se acordă/km pentru transport cu mașina personală în Moldova, și se multiplică valoarea obținută cu numărul aproximativ de km conduși în cadrul proiectului.</li> </ul>

	<p>În cazul în care și combustibilul este contribuție în natură (nu este finanțat de SGP sau alți parteneri și nu este prezentat nici un bon), folosiți costul total al cursului oficial ONU utilizat pentru transportul cu mașina personală, multiplicat cu numărul aproximativ de km conduși în cadrul proiectului.</p>
Voluntari	<p>Contribuția voluntarilor se calculează pe zi sau pe lună prin completarea unor formulare și liste de prezențe pentru voluntari. Se va folosi una dintre următoarele modalități:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- munca voluntară calculată pe baza ratei oficiale pentru astfel de lucrări, dacă o astfel de rată este disponibilă;</li> <li>- o rată medie/zi convenabilă, folosită în țară sau regiune ;</li> <li>- salariul lunar oficial minim pe economie (împărțit la 22 și multiplicat cu numărul zilelor lucrate), ex. 1300 MDL/22 = 59 MDL.</li> </ul>